

Cal Joan

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Demarcació de Sant Mateu de Bages (Clot de Fontanet)
Emplaçament Carretera BV-3003, al km. 6,7 trevall de cal Carné direcció sud i continuar uns 1.500 m.
Alçada: 465

Coordenades:

Latitud: 41.79056
Longitud: 1.72267
UTM Est (X): 393867
UTM Nord (Y): 4627311

Classificació

Número de fitxa 08229 - 150
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Any 1881
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Estructuralment es conserva bé però necessitaria una restauració.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 234)
Data aprovació: dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08229A0040005300000MA
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa: dc., 22/02/2017 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: dt., 18/11/2025 - 09:18

Descripció

Casa de pagès de dimensions modestes emplaçada al raval anomenat el Clot de Fontanet. Forma part d'una edificació conjunta que inicialment constava de tres cases adossades: cal Pep Gran (a l'esquerra), cal Joan (a la dreta) i un altra avui derruïda. Aquest bloc constructiu adopta una forma allargassada, de planta rectangular, dividida en tres. Les cases consten de planta baixa més un pis i golfes. Les façanes principals, encarades vers migdia, segueixen el mateix patró en cada casa: a la dreta portal rematat amb arc escarser i, a les plantes superiors, dos balcons. A l'esquerra un altre eix amb finestres més petites. Les obertures són emmarcades amb llindes i brancals de pedra excepte les de la planta superior, emmarcades amb maons. Els murs són de maçoneria. La casa ha conservat molt íntegrament la tipologia i els volums originaris.

Observacions:

Inscripció a la llinda del balcó: Joan Gras 1881

Història

Sembla que antigament el lloc on actualment hi ha el molí del Carner i el Clot de Fontanet era conegut com l'Obaga de Sant Mateu. Al final del segle XII en tenia el domini (possiblement només el domini útil) la família Barrufet. Les seves pertinences s'estenien des del mas Bastardas (a Fals) fins a Sant Mateu. Segons Josep Bastardas, en el primer quart del segle XIII la família Fontanet va adquirir una part dels dominis que anteriorment havien pertangut als Barrufet. Els Fontanet eren una família de llinatge noble i militar (cavallers, canonges i jurispèrits). Aquesta família es va establir al mas Fontanet (actualment cal Carné) i els seus dominis s'estenien fins la rasa del Carner. D'aquí ve el nom de Clot de Fontanet. A la segona meitat del segle XIX els propietaris de cal Carné (que són descendents directes dels antics Fontanet) van propiciar el sorgiment d'un raval de casetes al Clot de Fontanet. El motiu principal era aprofitar l'abundància d'aigua que sobreeixia en aquest sector, on es trobaven diverses surgències naturals, sobretot al vessant de ponent. Les cases s'emplaçaven al costat d'aquestes surgències i l'aigua s'aprofitava per regar els horts particulars. Segons les inscripcions de les llindes, les primeres cases van construir-se a la dècada de 1870: can Fontanet (1876, tot i que en dades del cadastre hi consta l'any 1850), cal Mateu i cal Peret (1878). Ca la Montse pot ser d'aquesta època o tal vegada anterior. Finalment, a la part superior del turó es van bastir tres cases adossades: cal Pep Gras, cal Joan Gras i una altra avui esfondrada (1881). Algunes d'aquestes cases pertanyien a membres d'una família Fontanet que no té relació directa amb els antics Fontanet que van donar nom al lloc. Totes les cases pagaven un cens anual a cal Carné. A la segona meitat del segle XX prop del Clot de Fontanet s'hi va instal·lar una potent captació d'aigua que encara s'utilitza per al subministrament del nucli de Sant Mateu de Bages. Des d'aleshores l'antiga abundància d'aigua s'ha vist dràsticament disminuïda. Pel que fa a cal Pep Gras i cal Joan, tal com indiquen les inscripcions de les llindes foren construïdes per dos germans: Josep i Joan Gras l'any 1881. Es tracta de la construcció més recent del raval i situada a la part alta, on hi havia menys aigua. La tercera casa fou derruïda.

Bibliografia

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 234).

